

La desafecció arriba a Europa

El desencís del procés estatutari, amb l'incompliment de l'executiu de Zapatero pel que fa a finançament autonòmic, o l'amenaça d'una retallada de l'Estatut al Tribunal Constitucional espanyol han portat a la política catalana allò que el president Montilla anomenà 'desafecció', i han alimentat els discursos sobiranistes, que algunes formacions catalanes volen traslladar a Europa.

Falta gairebé mig any per a les eleccions al Parlament Europeu, previstes el 7 de juny vinent. Tot i això, a Catalunya, la preparació de les candidatures per a aquests comicis ja ha començat. En el món del catalanisme, hi ha qui planteja les eleccions

europees com una via per a fer visible el desencís que ha suscitat, en amplis sectors del catalanisme, un procés de revisió de l'Estatut d'autonomia, que no ha donat els resultats esperats. Un estat espanyol manifestament contrari a l'augment de l'autogovern català, gasiu en

el desenvolupament estatutari i que reiteradament ha frustrat les expectatives d'un model de finançament autonòmic que posi fi al dèficit fiscal crònic dels Països Catalans, ha posat de manifest la necessitat de repensar les estratègies polítiques catalanistes. I tot això sense oblidar l'amenaça d'una sentència del Tribunal Constitucional espanyol, que pot acabar de retallar l'Estatut català. En aquest context, les formacions catalanistes han iniciat processos de reformulació i de replantejament d'estratègies, en un grau més o menys alt, referides a la reivindicació de més autogovern. Més enllà dels postulats independentistes d'ERC, que consideren que com més va més evident es fa que el model autonòmic ha tocat sostre, i que cal posar les bases d'un procés sobiranista –un plantejament que no és nou, en aquest cas–, algunes

Artur Mas (CiU) i Joan Puigcercós (ERC). Hi ha la possibilitat d'un pacte nacionalista per a les eleccions europees del juny de l'any entrant.

altres formacions, com ara Convergència Democràtica de Catalunya o Iniciativa per Catalunya Verds, han vist en sengles congressos com el pes de les tesis sobiranistes creixien entre les seves bases.

CDC, al seu congrés, va referendar –i concretar, en part– l’obertura cap al reconeixement del dret de decidir, que Artur Mas havia apuntat a la conferència de presentació de la *casa gran* del catalanisme, el 20 de novembre del 2007. També ICV, a la dartera assemblea nacional, va veure com un sector de la formació reivindicava que s’hi reforçés l’accent sobiranista. La proximitat d’aquestes eleccions, les properes, si no hi ha convocatòries electorals avançades, situa els comicis en un context polític particular a Catalunya. Tot i ser una convocatòria electoral de les que menys mobilitza la ciutadania –té els índexs de participació més baixos–, per a les formacions polítiques catalanes pot tenir un interès superior al d’ocasions anteriors. D’una banda, seran els primers comicis en els quals les dues principals qüestions que

avui planen sobre la política catalana –revisió del model de finançament autonòmic i sentència del Tribunal Constitucional– probablement ja s’hauran resolt, per bé o per mal. D’una altra, seran uns comicis que, tot i tenir una dinàmica pròpia, serviran per a veure quina és la tendència electoral de cada formació, en un moment que la pugna entre PSC i CiU és més oberta, i que els socis minoritaris del tripartit, ERC i ICV, podran començar a fer balanços dels rèdits polítics obtinguts amb la participació al govern d’entesa.

Primers moviments de candidats.

Una de les primeres forces que ha començat a bellugar peces per a decidir el cap de llista europeu ha estat CiU. Ben mirat, han estat els candidats, que s’han començat a postular. Han anat transcendint diversos noms per a encapçalar la llista europea de CiU. De moment, sembla que la pugna, tot i no haver-se tancat a alguna altra opció, se centra entre Ignasi Guardans, l’actual eurodiputat de la federació que va encapçalar les llistes

a les passades eleccions europees del 2004, i Alfons López Tena, ex-vocal del Consell General del Poder Judicial (CGPJ) i impulsor del Centre d’Estudis Sobiranistes (CES).

Guardans, que ha estat eurodiputat per la federació aquests darrers cinc anys, ha fet saber a la direcció del partit que està disposat a repetir. Tanmateix, és partidari de resoldre com més aviat millor la qüestió del nom del cap de llista, ja que considera convenient de no allargar aquest debat més enllà de cap d’any, a fi de poder preparar la candidatura en condicions. La direcció, segons que indiquen fonts properes, s’estima més de no precipitar-se, perquè el context polític català encara té moltes incògnites en l’aire que poden acabar modificant les estratègies.

López Tena, per una altra banda, també s’ha mostrat disposat a assumir aquest encàrrec. A favor seu, si Guardans hi té l’experiència, López Tena hi té el suport d’alguns dels dirigents més afins a Artur Mas, i una rellevància pública per haver estat impulsor del CES i per la trajectòria al CGPJ.

Josep-Lluís Carod-Rovira (ERC) i Alfons López Tena (CiU). Les afinitats de López Tena amb ERC són indubtables, atès que manté una línia clarament independentista.

ACN

Ignasi Guardans, candidat de CiU a les darreres eleccions europees, no se sap si repetirà o no. Alfons López Tena també s'ha mostrat disposat a encapçalar la llista.

Els cinc principals candidats del Principat a les eleccions europees del 2004: Raimon Obiols (PSC), Ignasi Guardans (CiU), Aleix Vidal Quadras (PP), Bernat Joan (ERC) i Raül Romeva (ICV).

Tots dos representen perfils molt diferenciats i, en gran mesura, la tria de l'un o l'altre servirà a Artur Mas per a modelar el seu discurs polític. Ambdós formen part dels sectors liberals de la formació, però mantenen un discurs polític molt separat pel que fa a les

relacions entre Catalunya i Espanya. Guardans, més moderat, té una línia nacional que pot resultar més còmoda a aquella part de l'electorat de CiU més conservadora. Val a dir, però, que per contra, aquest mateix discurs pot desmobilitzar sectors de la militància

de Convergència, més partidaris d'accentuar el discurs sobiranista. De fet, al darrer congrés de CDC, una esmena defensada per Guardans, que pretenia mantenir l'estratègia de fer pedagogia de les vindicacions del catalanisme a Espanya, va ser rebutjada per la militància, que considerarà que el catalanisme ja havia fet prou pedagogia. Malgrat això, el discurs més moderat de Guardans pot tenir a favor una millor recepció també entre els socis de CDC a la federació, UDC.

El discurs de López Tena, en canvi, és obertament partidari de la independència de Catalunya, en vista de l'esgotament de la via autonomista. Aquest discurs, que no és el que Artur Mas defensa al seu projecte de *casa gran* del catalanisme, sí que permet a la formació de presentar un bon esquer per a l'electorat independentista. És un enfocament que pot mobilitzar les bases de Convergència partidàries de les tesis sobiranistes i aquells sectors del catalanisme més desencisats amb el procés estatutari. Per contra, hi ha qui, des de dins la mateixa formació, considera que una candidatura com la de l'impulsor del CES podria allunyar CiU de la *centralitat* del seu electorat tradicional. Tanmateix, val a dir que CiU, a les passades eleccions europees, amb Guardans de cap de llista, va obtenir un dels pitjors resultats. Amb una pèrdua de més de 400.000 vots, fou superada pel PP per primera vegada en unes eleccions a Catalunya. Pel que fa als possibles recels d'Unió a una hipotètica candidatura de López Tena, l'ex-vocal del CGPJ els podria vèncer. Com alguns sectors de la direcció de Convergència, López Tena no és especialment partidari de reeditar la coalició electoral Galesusca, amb BNG i PNB. Això podria significar que, tot i la dificultat de sumar vots a la resta de l'estat espanyol (les eleccions al Parlament Europeu es fan en una sola demarcació electoral per a tot l'estat), Unió tindria més possibilitats d'aconseguir un eurodiputat. Amb la coalició entre gallecs, bascos i catalans, els demòcrata-cristians ocupen el quart lloc de la llista, darrera de CDC, PNB i BNG. De manera que per aconseguir un eurodiputat d'UDC, la coalició n'ha d'obtenir, pel cap baix, quatre. Si no es repeteix la coalició, el segon lloc de la llista seria per a Unió.

Coalició nacionalista a Europa.

No ha estat només a la candidatura de CiU a les europees on ha començat a haver-hi soroll. Esquerra Republicana de Catalunya també comença a debatre quin paper ha de fer als comicis europeus.

El president dels republicans, Joan Puigcercós, al darrer consell nacional, va proposar una “candidatura catalanista” per a les properes europees que defensés quatre idees: el dret de decidir dels Països Catalans, el dret del poble català a ser representat a Brussel·les, la llengua i la cultura catalanes i la manera de veure el món del poble català. Puigcercós diu que és una proposta “clara i franca als altres partits” i que no té voluntat de ser “tacticista”. Però la idea no ha estat rebuda amb gaire credulitat per part del seu principal destinatari, CiU. La federació considera que la proposta, precisament, és tacticista i que respon més a la necessitat dels republicans de recuperar una certa equidistància entre el PSC i CiU i de mirar de salvar un daltabaix electoral, pel desgast que li comporta el seu suport al govern de Montilla.

La proposta d'Esquerra, sigui com sigui, pretén l'acord prioritàriament amb CiU, però en vista d'una negativa de la federació (que estudia de presentar-se sense repetir la coalició Galeusca, amb PNB i BNG), també es rumia d'impulsar una gran coalició de partits nacionalistes de tot l'estat, i fer compatible la coalició de Galeusca amb la de l'Europa del Pobles.

Vall de coalicions. Aquesta seria una de moltes possibles coalicions que han aparegut a l'escenari de les eleccions europees. La dificultat d'aconseguir representació al Parlament Europeu –i més encara per a les formacions nacionalistes que concorren en una única demarcació per a tot l'estat espanyol– ha empès els partits nacionalistes a cercar fórmules per a aplegar el màxim nombre de vots a l'estat espanyol. Així, s'han anat establint coalicions que, de vegades, han acabat agrupant formacions poc homologables entre si, o que havien concorregut en uns altres comicis com a adversàries.

Eleccions al Parlament Europeu

■ 1999

CANDIDATURA	VOTS	%	EURO-DIPUTATS
PP	8.410.993	40,42	27
PSOE - Progresistas	7.477.823	35,94	24
IU-EUIA	1.221.566	5,87	4
CiU	937.687	4,51	3
Coalició Europea (UV, CC, Partido Aragonés Regionalista, Partido Andalucista)	677.094	3,25	2
Coalició Nacionalista (PNB i UM) + Europa dels Pobles (Europa dels Pobles) +	613.968	2,95	2
BNG	349.079	1,68	1
Euskal Herritarrok	306.923	1,47	1
Coalició Electoral Los Verdes - Izquierdas de los Pueblos (Los Verdes, IC-V, CHA, Esquerda de Galicia i Izquierda Andaluza)	300.874	1,45	0

■ 2004

CANDIDATURA	VOTS	%	EURO-DIPUTATS
PSOE	6.741.112	43,72	25
PP	6.393.192	41,47	24
Galeusca-Pobles d'Europa (CiU, PNB, BNG, BLOC i PSM-EN)	798.816	5,18	2
IU-ICV-EUIA	643.136	4,17	2
Europa dels Pobles (ERC, EA, CHA, Partido Socialista de Andalucía, Andecha Astur, Conceju Nacionaliegu Cantabru i Iniciativa Ciudadana de La Rioja)	380.709	2,47	1
Coalició Europea (CC, PAR, Partido Andalucista -PA-, UV, Convergencia de Demócratas de Navarra -CDN-, UM, Partiu Asturianista -PAS-, i Extremadura Unida -EU-)	197.231	1,28	0

Font: Argos. Presidència Generalitat Valenciana

CiU, com dèiem, sospesa la possibilitat de no repetir la coalició Galeusca, amb PNB, BNG, però també amb el Bloc i PSM-EN. Per una altra banda, ERC ha anat habitualment a les eleccions europees amb els bascos d'EA, a més de formacions residuals nacionalistes d'unes altres comunitats autònomes. Però, anteriorment, ERC havia compartit coalició electoral també amb PNB, abans que els nacionalistes bascos reformulessin Galeusca amb CiU i BNG.

Per tant, excepte aquesta darrera proposta de compartir coalició entre CiU i ERC, oferta ara pels republicans, la resta d'alternatives s'han experimentat pràcticament totes.

També és ben obert el panorama a la resta de forces nacionalistes dels Països Catalans. Tot i que encara no és a l'agenda, alguns canvis del context polític, principalment a les Illes, poden modificar les coalicions electorals per a les europees.

Així doncs, a les Balears, el Bloc

Tret de la coalició CiU-ERC, la resta d'alternatives s'han experimentat pràcticament totes

(integrat per PSM, ERC, EU i Verds) ha facilitat un desglaç de les relacions que hi havia hagut entre PSM i Esquerra a les Illes. A les eleccions europees del 2004, el PSM va participar de la coalició electoral de CiU, juntament amb el Bloc Nacionalista Valencià. Ara, però, no és tan clar que es repeteixi aquesta coalició. De fet, entre els socialistes mallorquins i CiU, les relacions han viscut un cert allunyament des que el PSM-EN comparteix govern amb els PSIB-PSOE. D'una altra banda, al darrer congrés d'ERC a les Illes es va apostar per enfortir les relacions amb el PSM.

En canvi, UM, que havia participat a la Coalició Europea, integrada per formacions regionalistes conservadores (entre les quals Unió Valenciana), fa temps que treballa per enfortir els llaços amb CiU. Però, a diferència del Principat, a les Illes ja hi ha hagut alguna ocasió en la qual totes les formacions nacionalistes han anat juntes: a les passades eleccions al Congrés dels Diputats espanyol, PSM-EN, UM, Entesa per Mallorca i ERC van concórrer a la mateixa candidatura. Amb tot, la proposta no va reeixir i no van obtenir representació per al nacionalisme de les Illes a les corts espanyoles.

Enric Rimbau